

РЕЦЕНЗИЯ

от: проф. д-р Никола Андреев Манев, катедра „Наказателно-правни науки” в ЮФ на ПУ”П.Хилендарски”

за: дисертацията на Димитрия Николаева Дърмонска, задочен докторант по наказателен процес в ЮФ на ПУ, на тема „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела”, област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право

ПОЧИТАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със заповед на Ректора на ПУ”П.Хилендарски” съм определен за член на журито. На заседание на същото съм избран за рецензент по процедурата. В срок представям възложената ми рецензия.

Задочен докторант Димитрия Дърмонска е прокурор в Окръжна прокуратура – Пловдив. Преподавала е на младши прокурори в Института на правосъдието през срока на провеждане на докторантурата. Процедурата по изготвяне и защита на дисертационен труд е спазена напълно както досежно изискванията на закона, така и предвид вътрешните за ПУ правила. Положени са успешно изискуемите изпити. В катедрата е проведено предварително обсъждане на представения завършен дисертационен труд, който е приет за изпълнена докторантска задача, насочен е към публична защита и е предложен състав на научно жури по защитата. При провеждане на докторантурата не са допуснати нарушения от процесуално естество. Вътрешната защита е проведена аналитично и е била насочена към подобряване качествата на работата.

Монографичният труд „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела” е в обем от 299 страници и се състои от увод, три глави и заключение. В изложението са направени 246 бележки под линия с указване на цитиране и посочване на използваната литература. В увода са поставени проблемите на изследването, предвид на неговия предмет, задача и цел. В първата глава подробно се изяснява произхода и историческото развитие на въззивното

производство в правните системи на континентална Европа и в частност – в България. В историко-правен аспект е обърнато внимание на основни положения на наказателното правораздаване в Древен Рим, през Средновековието и в по-ново време /особено след Наполеоновия наказателнопроцесуален кодекс от 1808г./. У нас прегледът на историческото развитие на правната уредба започва от Закона за углавното съдопроизводство от 1897г., включително отмяната на апелацията през 1922г. и голямата реформа на този законодателен акт от 1948г. Дадена е цялостна характеристика на апелацията от това време като пълен въззив, при който проверочната инстанция, когато намери за налични основания за това, окончателно решава делото, без да връща за ново разглеждане в първата съдебна инстанция. По отношение на второинстанционното производство по смисъла на НПК от 1952г. и 1974г. и на съгашната въззивна процедура са подчертани техните характеристики на контролни процедури от по-горен съд, в които се смесват началата на въззива и на касацията. Също и принципната недопустимост втората инстанция да установява нови фактически положения, освен при явна необоснованост на изводите на първоинстанционния съд, при възприемане на една или друга фактическа обстановка. Предвид на сегашния НПК, в сила от 2006г., са добре очертани характеристиката на въззива на инстанция по същество, която разглежда делото по същия начин, както и първоинстанционния съд. Предвид на което въззивната инстанция може с присъда да се произнася по въпросите на виновеността и отговорността на обвиняемите лица. Правилно е очертано значението на важни за въззива характеристики, каквито са правилата на ревизионното начало, ограничението „не към по-тежко“, неограниченото доказване в етапа на съдебното следствие. Състоятелно в изложението е направена разлика на въззивното контролно производство с касацията и извънредния способ на възобновяването на приключени наказателни производства.

Втората глава разглежда проблемите на въззива в контекста на общите моменти в работата на инстанцията и проверката на жалбата и протеста от първоинстанционния съд. Най-напред са очертани водещите характеристики на въззивното производство и на въззивните правомощия. Състоятелен е направеният паралел на понятията обоснованост, законосъобразност и правилност. Характеризирани са основните разпоредби на НПК в тази насока, както и елементи от тълкувателната практика на ВКС. Вторият раздел на главата се занимава с допустимостта на въззивната жалба и въззивния протест и правомощията на съдия от първоинстанционния съд да връща нередовните такива. Недоустимостта като порок осуетява възможността жалбата да породи типичните свои ефекти – суспензивен и деволутивен.

Подобавящо място е отделено на друг аналогичен институт – този на оттеглянето на жалбата и протеста с цел десезиране на въззивната инстанция.

Третата глава на работата представлява анализ на подготовката на въззивното заседание, правомощията на инстанцията и спецификата на нейните актове. Особен интерес представлява изложението относно правомощията на въззивния съдебен състав, понеже при него се реализира едно особено преплитане на апелативното и касационното начало, с определен превес на първото. В аспекта на последните промени на НПК е от значение и анализа за възможностите на въззивната инстанция да прекратява съдебно производство при съществено нарушение на процесуалните правила, както и нормативната основа на правилото „не към по-тежко”. Разграничени са процедурите по постановяване и обявяване на въззивната нова присъда и въззивното решение, например за изменяне на първоинстанционната присъда.

В заключенията са представени обобщения по посока на развитието на теорията и усъвършенстване на процесуалната практика. Научните приноси на работата могат да бъдат описани, както следва:

Научна новост е систематичното изследване на въззивното производство, предимно с оглед на неговите функционални аспекти – водене на производството, правомощия, постановяване на въззивни актове, определящи характеристики на съдебното заседание /ревизионно начало, ограничението „не към по-тежко”/ и др. Представена на ясен и точен език, работата дефинира прецизно предмета на изследването, при което е приложена научна методология. Формулирана е удачно докторантска теза, която авторът успява да докаже в резултат на направения анализ и това е дало възможност за достигане на оригинални и състоятелни изводи, отразени в обема на всяка една от трите глави. Повечето приноси са в областта на обогатяване на съществуващите знания по предмета на изследване, което може да бъде установено в много части на цялата многопластова работа.

Преди всичко, аналитично е характеризирано естеството на въззива като съдебна правораздавателна дейност, на фона на наказателния процес в цялост. Направен е систематически обзор на достъпната у нас литература, включително от по-старо време. Трудът на дисертантът позволява да се формират състоятелни изводи относно перспективата за развитие на правната ни система в сферата на държавната наказателна репресия.

Състоятелно е виждането на дисертанта, че основанието за отмяна от страна на въззивния съд има смесен характер – както материално-правен, така и процесуален момент. Правилно е изследвано правомощието по изменяне на присъдата с прилагане на закон за същото, еднакво или по-леко наказуемо престъпление, като се отграничава промяната в правната квалификация с налагащата се понякога промяна и във фактическото установяване.

Правилно се предлага при следващи изменения и допълнения на НПК да се въведе като основание за спиране на производството от въззивния съд , освен основанието на чл.25, също и това по чл.26 НПК.

Приложимост в практиката на научните постижения. Дисертацията не представлява самоцелен интелектуален труд. От гледната точка на наказателнопроцесуалните институти, разглеждани в работата на Дърмонска, дисертацията спомага за по-доброто им разбиране и прилагане. Това е постигнато и благодарение доброто познаване не само на точната норма, но и на духа на законодателните актове. Дисертацията предлага и конкретни предложения за усъвършенстване на правната рамка. Изводите и основните докторантски тези подпомагат формирането на позиция от социален, юридически и културен характер относно ролята и значението на съдебното правораздаване по наказателни дела.

Критични бележки към дисертационния труд от рецензента на работата.

Отделните глави в изложението не са добре балансирани като обем. Това поначало е характерно за младите автори.

Би било възможно да се потърси и намери повече практика на ВКС и Съда в Страсбург по прилагане на ЕКПЧ, също и на Конституционния съд.

Някои тези на автора са дадени без да бъдат обосновани, включително предвид научни трудове на сериозни автори в правната теория.

Бележките не засягат основни положения в дисертационния труд и отстъпват на постигнатите положителни резултати от автора. Дисертацията е написана в резултат на упорита дългогодишна работа и добросъвестно положени усилия от страна на Димитрия Дърмонска. Достигнатите изводи в повечето случаи са достатъчно добре аргументирани и представляват основа за състоятелни промени в законодателството и в процесуалната практика.

Авторефератът е коректно изготвен и представя съдържателно предмета на изследването. Публикувани са и 3 на брой статии и материали в правната периодика и в сборници от конференции.

ПРЕДВИД НА ГОРНОТО ДАВАМ СЛЕДНОТО

ОБЩО ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Представената за защита дисертация „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по

наказателни дела” съдържа достатъчно успешни научни решения и необходимите приноси моменти от научно-приложен характер. Това предоставя необходимите основания да ѝ бъде дадена положителна оценка и да се предложи на научното жури да даде на задочния докторант Димитрия Николаева Дърмонска образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „наказателен процес”.

18.12.2017г.

РЕЦЕНЗЕНТ :

проф.дюн Никола Манев